

אמירה לגוי לצורך מצוה

רפואה שלמה נורמה בת אודאת

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שז סעיף ה

דבר שאינו מלאכה, ואינו אסור לעשות בשבת אלא משום שבות, מותר לישראל לומר לא"י לעשותו בשבת; והוא שיהיה שם מקצת חולי, או יהיה צריך לדבר צורך הרבה, או מפני מצוה; כיצד: אומר ישראל לא"י בשבת לעלות באילן להביא שופר לתקוע תקיעת מצוה

משנה ברורה סימן שז ס"ק יט

אבל דבר שאיסורו מה"ת אסור ע"י א"י אפילו לדבר מצוה וע"כ אסור לומר לא"י להדליק נר כדי ללמוד ולהתפלל:

The Shulchan Aruch (307:5) rules that for purposes of a Mitzva, one may ask a gentile to perform on Shabbat an activity classified as a "Shevut," meaning, that is forbidden only by force of Rabbinic enactment (as opposed to Torah law). For example, if a Shofar was caught in a tree on Rosh Hashanah, it would be permissible to ask a gentile to climb the tree and retrieve the Shofar so that one could fulfill the Mitzva of Shofar blowing on Rosh Hashanah. Since climbing trees is forbidden on Shabbat and Yom Tov only on the level of Rabbinic enactment, one may – for the purpose of a Mitzva – ask a gentile to perform this act on Shabbat or Yom Tov. The Shulchan Aruch here disagrees with the view of Tosafot, who held that this provision applies only for purposes involving the Mitzva of Berit Mila (circumcision), but not for other Mitzvot.

But there are exceptions when asking a goy on shabbat to do something when it is צורך מצוה:

ה:	המביא גט	פרק ראשון	גיטין
עין משפט נר מצוה	הלשון קלה דקאמר ואפי' רבי לא קא מטמא כ"י ומשמע כרבי יוסף אחי' בפשיטות טפי ומייה' על כרחי' כ"י יוסף נמי לא אחי' אלא מטעם דמסיק אליה' דרבי דדוקא ארץ העמים משום דגזרו על אחי' ועל גושה כ"י: אלא בארץ העמים דגזרו על גושה ועל אוירה. והא דמיטע' לן גזיר דפרק כ"ג	הגזרו על גושה ועל אוירה אבל סוריא על גושה גזרו על אוירה לא גזרו והקונה שורה בסוריא בקונה בפרוראי ירושל' למאי הילכתא אמר רב ששת לומר י' שכותבין עליו אונו ואפילו בשבת בשבת ס"ד בדאמר רבא אומר לעובד כוכבים ועושה י'ה"נ אומר לעובד כוכבים ועושה ואע"ג דאמירה לעובד כוכבים שבות משום ישוב א"י לא גזרו רבנן: ת"ר	והא לא נגע ולא הסית: בפדוריי. בפילי רוקיי"ש בלע"ז: אונו. שטר מכירה כמו וכו' אונות ושטרות יואלין על שמו (כ"ד דף ג'): אפי' בשבת . אס לקחה מן העובד כוכבים ורואה ליקח לדרכו בשבת: בדאמר רבא. במסכת שבת (דף קט. פ'): משום ישוב ארץ ישראל. לגרש עובדי כוכבים ולישנ' ישראל: זה : עבד
הנהגות וצינונים	גוש וכו' לא': אע"ג דאמירה לעובד כוכבים שבות משום ישוב ארץ ישראל לא גזרו רבנן. אבל משום מצוה אחת לא היינו מחייבין לעובד כוכבים דאורייתא דממכתא דפרק הדר (פירוש דף סה). והוא יעקב דאשחפין חמימיה אחי לקמיה דרבא אמר להו לשילו לאמיה אי צריכה ניהימו ליה אגב אימיה ובלאורה משמע דמיו המילה היה שהיו צריכין לתתמו כדי למולו וקודם המילה היה דאי לאחר המילה מסוכן הוא ובלא אימיה מחללין עליו שבת וע"י עובד כוכבים איירי החס דכפי' שם בקונו' וכן פ"י ר"ח דאמרינן בפרק מספין (שם דף קט. ב.) דמיה משבעה עד שלשים אפילו אמרה צריכה אי חין מחללין עליה את השבת והא דאמר בסוף מספין עד מתי פתיחת הקבר אפי' (משמיה דרבי יהודה) אמר שלמה ורבא משמיה דרבי יהודה אמר ו' ואמרי לה ל' לא לחלל עליה שבת קאמרי ופליגי אלא מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי וכוליה ס"ל כנהרדעי דאמרי חיה ג' שבעה שלשים ודוחק לומר דמעת לעת בעינן והא עובדא הוא חוץ ו' על מעת לעת והא דאמר החס דאשחפין דאשחפין חמימיה ואמר להו רבא ניהימו ליה חמימי מגו (ג) ביתיה ומוקי לה על ידי עובד כוכבים ודאי אסורא דרבנן שרי בחזר של עירט משום מצוה מילה אבל אסורא דאורייתא כגון לחמס לו ממין אסור ואין ללמוד מכאן הימר לומר לעובד כוכבים להביא ספר בשבת דרך כרמלים דלא דמי דדוקא משום מילה דהיא גופה דהיא שבת היתרו ומי'ו ככללות גדולות משמע דאפי' אסורא דאורייתא שרי על ידי עובד כוכבים לנזק מילה שפירש דליתו מחוץ ביתא דרך ר"ר"ר לפי זה הא דקאמר נחם ליה אגב אימיה טוקמה חוץ ו' ואמרה צריכה אי שמתללין עליה שבת ו' וגראה דלא יתכן לומר דנחם ליה ע"י ישראל דע"י ישראל היה אסור להרע בשביל קטן כדאמר בפ"ק דחולין (ד' ע"ב) המגשל לחולה בשבת אסור לצרר גזירה שמה ירבה בשבילו אבל ע"י עובד כוכבים נחם דשרי להרעט ושם דוקא לנזק המילה הוא דשרי אבל לנזק דבר אחר אפילו ע"י עובד כוכבים אסור להרעט והא דתקן בפ"ג דבבא (דף סה:) לא יסא אדם חמין לרגלי אלא א"כ ראוין לשתיה ואמרי' נמי בגמרא דבבא (ד' ט.) ממלכה אשה קדירה גזר אע"פ שאינה צריכה אלא לחמיה אחת וכן ממלא נחתום בית של מים אע"פ שאיט רריך אלא לקיתון אחד משום שמתח	דעמיה דנחם לשוירא לא אמרינן דשייר אבל הכא"י דנחם לשוירא אמרינן לדדיה נמי שייר וכי אמר כל נכסי (ג) לך אשאר נכסי קאמר ולחטפי ליה קאמי ולא שחרריה כיון דלא אמר ליה עמך ונכסי: לעולם	מסורת הש"ס עין המשפוט
הנהגות וצינונים	הנהגות וצינונים	הנהגות וצינונים	הנהגות וצינונים

והקונה שדה בסוריא בקונה בפרנארי וירושלים למאי הילכתא אמר רב וששת לומר שכותבין עליו אונו ואפילו בשבת

The *baraita* further teaches: **And one who purchases a field in Syria is like one who purchases a field in the outskirts of Jerusalem.** The Gemara asks: With regard to which *halakha* was this stated? What practical ruling is taught by this statement? **Rav Sheshet says:** This serves to say that one writes a bill of sale [*ono*] for this purchase, and one may write a bill of sale even on Shabbat.

בשבת סלקא דעתך כדאמר רבא אומר לגוי ועושה הקא נמי אומר לגוי ועושה ואף על גב דאמירה לגוי שבות משום ישוב ארץ ישראל לא גזור רבנן

The Gemara asks: Can it **enter your mind** that one may write this bill of sale **on Shabbat**? Writing on Shabbat is a prohibited labor for which one is liable to receive court-imposed capital punishment. The Gemara explains: This is **as Rava says** with regard to a similar issue, that **one tells a gentile** that he should do it, **and he does so.** **Here too,** it is referring to a situation where **one tells a gentile** that he should write a bill of sale, **and he does so.** **And even though** the *halakha* generally is **that telling a gentile** to perform an action that is prohibited for a Jew on Shabbat violates **a rabbinic decree,** since the Sages prohibited instructing a gentile to perform prohibited labor on behalf of a Jew on Shabbat, here **the Sages did not** impose this **decree, due to** the mitzva of **settling Eretz Yisrael.**

הדשן	פסקים וכתבים - סימן פח	תרומת	ריטב"א - ראש השנה - זכב
<p>מוסרים מפורסמים והם טורדים ומבלבלים האשכנזים שהם שומרי תורה. וגם כי המזונות דחוקים ומצומצמים לשם מאד והרווחים קשים, מי יוכל לעמוד בכל זה, מלבד גורל רשעת הישמעאלים אשר לשם. לכן כל איש ישער בעצמו בהשגת גופו וממנו, באיזה דרך יוכל לעמוד ביראת השם ובשמור מצותיו כי זה כל האדם.²</p>	<p>ומה שכתבת לי עוד מעלייתך לארץ צבי ולעיר הקדש שתבנה במהרה בימינו, אי מצוה הוא עתה אפי' ת"ח, הואיל ואין לנו בעונות קבוץ בחורים ות"ת לשם דע לך דבוראי שבח גדול ומעלה יש לו לאדם הדר בא"י, וכ"ש בעיר הקדש לתועלת לעה"ב וגם לעה"ז. אמנם שמענו כמה פעמים שיש לשם בני ברית מערביים נחשבים לרשעים גמורים, אי</p>	<p>מיהו ש"מ²⁶⁶ לא דחי אמירה לגוי במלאכת תורה אפילו במקום מצוה, דהא לא אמר ליה זיל אחים לי. ומה שאמרו בלוקח קרקע בא"י שכותבין עליו אונו אפילו בשבת ע"י גוי, אע"פ (כי) [ש]הכתיבה מלאכה. שאני ישוב א"י²⁶⁷ שאינה מצוה לשעתה אלא קיימת לעולם, והיא תועלת לכל ישראל שלא תשתקע ארץ קדושה ביד ערלים, וכמו שחששו לזה בהרבה מקומות, כדאיתא בגיטין²⁶⁸.</p>	<p>266 שמעין מינה דלא דחי. 267 כעין זה כתב הרמב"ן בחידושו לשבת שם. 268 ת, ב.</p>

Even though telling a gentile to perform a task is a violation, nevertheless for the מצוה of inhabiting א"י, the רבנן did not forbid it - אע"ג - דאמירה לעכו"ם שבות משום ישוב ארץ ישראל לא גזרו רבנן

Our גמרא teaches us that in order to fulfill the מצוה of י"א ישוב we are permitted to tell a גוי to do a מלאכה; in this case כתיבה. Our תוספות will be discussing under what circumstances is אמירה permitted.

Summary: There is a מחלוקת between תוספות and the בה"ג if we may be through מחלל שבת for the purpose of fulfilling a מצוה. Our תוספות maintains that only for the מצוה of י"א ישוב may we transgress an איסור דאורייתא through אמירה לעכו"ם; not by any other מצוה. The בה"ג is of the opinion that אמירה לעכו"ם is even if we transgress an איסור דאורייתא. Concerning מרבה בשיעורים according to תוספות it is not permitted ע"י ישראל (even במקום מצוה), however it is permitted ע"י עכו"ם (if it is במקום מצוה).

Tosafot in English:

אבל משום מצוה אחרת לא היינו מתירין אמירה לעובד כוכבים במלאכה דאורייתא -
However, on account of another מצוה; not ישוב א"י, the חכמים would not
permit telling a gentile to perform a Torah forbidden task. תוספות derives this
from the fact that the חכמים permitted telling the עכו"ם to write the שטר which is a מלאכה
אמירה only because it was for a special מצוה, but not for a 'regular' מצוה. If indeed אמירה
would be permitted for every מצוה even by a דאורייתא, the גמרא should have
said 'משום ישוב א"י לא גזור' and not 'במקום מצוה לא גזור'.

תוספות will now prove this point:

כדמוכח בפרק הדר (עירובין דף סח,א) שהוא ינוקא דאשתפוך חמימיה אתו לקמיה דרבא -
As is evident from the גמרא in פרק הדר; which states: 'There was this baby
whose hot water spilled out, they came before רבא to ask him if they are
permitted to heat more water on שבת -
אמר להו לשיילו לאימיה אי צריכה ניחיימו ליה אגב אימיה -
רבא answered them: 'ask the baby's mother, if she needs any hot water for

herself, **we will warm up water for the baby on account of his mother**³.
This concludes the quote from the גמרא.

אסור is אמירה לעכו"ם במקום מצוה will proceed now with his proof that

ולכאורה משמע דביום המילה היה שהיו צריכין לחממו כדי למולו -

It is seemingly apparent that this story happened on the day when this baby was to receive his ⁴ **ברית מילה**; **they needed to heat the water in order**⁵ **to circumcise him**⁶ -

דאי לאחר המילה מסוכן הוא ובלא אימיה מחללין עליו שבת -

For if this happened after the baby was **גמול**, **he is considered in danger** of losing his life **and without his mother** needing hot water, **we desecrate the שבת** **for** the baby. We have established that this water was to be heated for a מצוה namely מצות מילה.

גוי will now prove that the entire discussion there was concerning whether a גוי can heat the water.

ועל ידי עובד כוכבים איירי התם כדפירש שם בקונטרס וכן פירש רבינו חננאל -

The discussion there was concerning heating the water through a גוי as **ר"ח explained there**⁷. There was never any thought that a ישראל should be permitted to heat water on שבת for [the mother or for] a ברית, **and the ר"ח also explains it** in the same manner; that it was performed by a גוי -

כדאמרינן בפרק מפנין (שבת קכט, א) דחיה משבעה עד שלשים⁸ -

As the גמרא says in פרק מפנין that a birthing mother; after seven days from giving birth until thirty days from after giving birth -

אפילו אמרה צריכה אני אין מחללין עליה את השבת -

תוספות fends off another possible objection.

והא דאמר התם לעיל באידך ינוקא דאישתפך חמימיה -

And that which the גמרא there in פרק הדר said previously concerning another child whose hot water spilled out -

ואמר להו רבה נייתו ליה חמימי מגו ביתיה¹⁶ ומוקי לה על ידי עובד כוכבים -

And רבה said to them: 'let them bring hot water for him from my house' and the גמרא establishes that רבא meant that a גוי should bring the hot water from his house. רבא and the child lived in the same חצר, however no עירובי חצרות were made, thereby carrying from רבא to the baby's house was prohibited. We see that we permit אמירה לעכו"ם במקום מצוה מצוה.

תוספות answers:

ודאי איסורא דרבנן שרי בחצר שלא עירבו לצורך מילה -

A Rabbinic prohibition is certainly permitted to be transgressed for the purpose of מילה, through אמירה לעכו"ם in a courtyard where an עירוב was not made. Carrying in such a חצר is only an איסור דרבנן, and that is permitted through לצורך מצות (מילה) אמירה לעכו"ם, since it is being done.

אבל איסור דאורייתא כגון לחמם לו חמים אסור -

However, to transgress a תורה prohibition, for instance to heat hot water for the child; that is prohibited even when asking a גוי to do the מלאכה.

From תוספות previous answer it may seem that we may transgress an איסור דרבנן through לצורך if it is אמירה לעכו"ם. However, תוספות will qualify that היתר:

ואין ללמוד מכאן היתר לומר לעובד כוכבים להביא ספר בשבת דרך כרמלית -

One should not derive from the previous גמרא, **permission to tell a גוי to bring a תורה scroll on שבת**, whereby the גוי will be required to pass through a כרמלית. Carrying in a כרמלית is only an איסור דרבנן. The תורה is being carried לצורך, so the people could hear the reading of the תורה. Following the previous discussion one may surmise that we are permitted to tell the גוי to bring the תורה even though he is carrying in a כרמלית. We have just concluded that by a איסור דרבנן אמירה לעכו"ם is permitted במקום מצוה. However, תוספות says that it is not so.

דלא דמי משום דמילה דהיא גופה דחיא שבת התירו -

For they are not alike; we cannot compare the case of מילה to the case of שבת¹⁷ **did they permit** מילה, which it itself pushes away. אמירה לעכו"ם במקום מצוה. However, other מצות such as קריאת התורה, where we do not find that it is דוחה שבת, therefore אמירה לעכו"ם is אסור אפילו במקום מצוה. these types of מצות.

In conclusion: תוספות is of the opinion that באיסורי דאורייתא אמירה לעכו"ם is אסור even לצורך, except for מצות ישוב א"י. However, באיסורי דרבנן אמירה לעכו"ם is מותר if it is לצורך a מצוה that it itself is דוחה שבת for instance מילה. However, other מצות, even באיסורי דרבנן, the דין is that אמירה לעכו"ם is אסור.

תוספות will now bring a dissenting opinion

ומיהו בהלכות גדולות משמע דאפילו איסורא דאורייתא שרי -

However it seems from the הלכות גדולות¹⁸ that it is permitted to transgress even an איסור תורה -

על ידי עובד כוכבים לצורך מילה -

מילה¹⁹ for the purpose of גוי, through a גוי.

הלכות שבת סימן שו

באר הגולה 198

לקמן סימן שכה: **יא** (יג) **במותר** (מה) **לקנות בית** (מו) **בארץ-ישראל** מן האינו-יהודי בשבת, וחומם ומעלה בערבאות הגה שלהם, * **בכתב שלהם**, (מו) **דאינו אסור** רק **מדרכן**, ומשום **ישוב ארץ-ישראל** לא גזרו (א"י): **יב** **במותר**

הפוסקים ב כתב
קטא מ' גושין ח'
ג הרשב"א בחשוכה

משנה ברורה

במקומו, ולא יגע בו ישראל: **יא** (מה) **לקנות בית**, וכיצד הוא עושה? (לה) **מראה** לו ביסים של דירור, והאינו-יהודי חותם ומעלה בערבאות, (לו) **אכל אסור** לתן לו מעות להדיא: (מו) **בארץ-ישראל**, וסוריא בארץ-ישראל לדבר זה, כן כתב הרמב"ם. וצ"ע במגן-אברהם מה שכתב בזה: (מו) **דאינו אסור וכו'**, רוצה לומר, הנתיבה זו היא **מדרכן**, והני שבות דשבות עלי-ידי אינו-יהודי, ומשום הכי התירו משום ישוב ארץ-ישראל. וצ"ע בבאור הלכה שבאנו דדעת אור נרוצ דעת יחידא הוא ואין לה שום מקום בש"ס, וכל הפוסקים חולקין על זה וסבירא להו דאף בכתב שלהם הוא אסור מדאורייתא, דככל לשון חז"ל כדאימת במשנה נשבת ק"ג, ואפילו הכי התירו בבאן עלי-ידי אינו-יהודי משום **ישוב ארץ-ישראל**, ואף בהמחבר פסק לקמן בסימן שז סעיף ה דמלאכה דאורייתא אסור עלי-ידי אינו-יהודי אפילו לצורך מצוה, זה גדיפא. ולפי זה אסור לומר לאינו-יהודי בשבת לכתב מקטב אפילו לצורך מצוה, אם לא שהוא גס-כפן צרך גדול אפשר דיש להקל. וצ"ע לעיל בסימן רעו סעיף ב בהג"ה: **יב** (מח) **על אבדה**, שמי שידוע בה יבוא ויגיד,

באור הלכה

פלוני נאדע בשבת, והנחתיו לקמן בסימן שז סעיף יא, צ"ע שם: * **בכתב שלהם**, צ"ע במשנה ברורה. ומפני שרין זה הוא נפקא-מנה לכמה דברים, אמרתי לבאר דבר זה. הנה הרמ"א העתיק בשם אור נרוצ דנתיבה אחרת חזין מקטב אשורי הוא רק מדרכן. ונתיבה שם באור נרוצ בהלכות שבת ונתיבה שכתב שם דלא מקרי כתב מדאורייתא כי אם כתב אשורי וכתב ונתי, ועקר יסודו בזה על-פי הירושלמי לפי באורו וכאשר נביא לקמן. ואף שבענינו מסתעף מזה הסברא חמרא, ולא מקלינן אפילו עלי-ידי אינו-יהודי כי אם בכתבא דידהו, ומטעם זה העתיק הרמ"א את דבריו כדי לחש לשיטתו, מפל מקום כדי שלא להוציא מזה פקלה לכמה ענינים אני מקרה להרחיב הדברים בזה ולבאר שכל הפוסקים חולקים על זה. הנה בשבת ק"ג איתא במשנה דהכותב בכל לשון חז"ל, וזה מורה בהדיא דהפסקה בכל לשון ממש. דאי בננת המשנה רק לרבות כתב ונתי לא היה לה לומר 'בכל לשון' ונאף שאין צורך ראיה לזה, מפל מקום כדי לקרר הדבר לא אקנע מזה: הנה במגלה ח עמוד ב איתא במשנה: אין בין ספרים להפלין ומזוזות אלא שהספרים נכתבין בכל לשון, והפלין ומזוזות אינן נכתבין אלא אשורית: רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף בספרים לא התירו שכתבו אלא ונתיבה. ונתיבה באור נרוצ שכתבי שם ראיה לסברתו מהא דאיתא בירושלמי שם: מהו בכל לשון? אפילו אף אלפא ובאור נרוצ שם הגרסא עוד 'ביתא ביקא', וטענת-סופר

שער הציון

(ג) **מגן-אברהם** ושי"א: (לה) **מגן-אברהם** לקמן בסימן שכה סעיף ג: (לה) **הנהו** אשורי בשם אור נרוצ, והוא ירושלמי דמוצריקטן פרק ב. ומה שכתב בהפגן-אברהם בשם הריב"ש, גס-כפן דחה אותה האליה רבה, צ"ע שם: (לו) **מגן-אברהם** ושי"א: (לו) **בית-יוסף**: (לח) **אחרונים**: (לט) **פגנת הגדולה** (נרדכי):

הלכות שבת סימן רמח

יג

באר הגולה
ל הרשב"ש בחשוכה
בפרוש הור"ה שם
מ רשב"ץ בחשוכה

לקמן סימן שלט ותד: ד **להוציאם בשירא במדבר**, והכל יודעים שהם צריכים (כה) **לחלל** (יג) **שבת**, כי מפני הסכנה לא יוכלו לעכב במדבר בשבת לבדם, שלשה ימים קדם שבת אסורים לצאת, (כו) * **וביום ראשון ובשני ובשלישי** (יג) **מותר לצאת**, (כו) ואם אחר-כך יאדע לו סכנה ויצטרף לחלל שבת מפני פקוח נפש, מותר ואין כאן חלול. (יד) (כח) **והעולה לארץ-ישראל**, אם נודמנה לו **שירא אפילו בערב-שבת**, **בין דבר-מצוה הוא יכול לפוש**, (כט) * **ופוסק עמהם לשבת**, ואם אחר שיהיו במדבר

משנה ברורה

מצוה, (כז) ובפרט לפי מה שהקל רמ"א בסוף הסימן בהג"ה, ודאי דגם זה הוא בכלל דבר-מצוה: (כט) **ופוסק עמהם לשבת**, והפסיקה הוא לעכובא, ואם לא יתמצו בזה לא ילך עמם, וכמו שבארתי בבאור הלכה:

הוא דבר-מצוה, דהרי הוא מתנה בהדיא לחלל את השבת: (כח) **והעולה לארץ-ישראל**, יש אומרים (כא) דהינו דוקא כדי להתישב בה, ויש אומרים דאפילו על-מנת להחזיר, דלהלך בה הלוח ארבע אמות נמי הוי

שער הציון (כא) **מגן-אברהם**: (כז) **פרימגרים**:

משפט סימן קמו כהן

ב"ה, עה"ק ירושלים ת"ו, ר"ח סיון תרפ"ו.

מכתבו היקר הגיעני. ונפלאתי מאד איך באו הדברים לידי שגיאה כזאת, לחשוב שמותר לחלל ש"ק בשביל ארץ ישראל, בלא אותה ההגבלה שלמדנו מפי חז"ל, במס' ב"ק דף פ' ע"ב, שרק לענין אמירה לנכרי שהיא שבות לא גזרו דרבנן על קונה בית בא"י, ואומר לנכרי וכותבין לו אונו אפילו בשבת. וגם בענין זה נחלקו הפוסקים, ששיטת הרמב"ם היא, שהתירו השבות של אמירה לנכרים במלאכה דאורייתא, שהיא כתיבת השטר ע"י הנכרי, ודעת הרמ"א בשו"ע או"ח סי' ש"ו סעיף י"א דבמלאכה דאורייתא אסור לעשות גם ע"י נכרי, רק שסובר שכתב שלהם אינו אסור כ"א מדרבנן, וא"כ לא התירו כ"א שבות דשבות, דהיינו אמירה לנכרי שיכתוב כתיבה כזאת, שהיא בעצמה אינה כ"א מדרבנן, ואע"פ שרוב הפוסקים חולקים על הא"י, בזה שכתב שלהם אינו אסור אלא מדרבנן, מ"מ אי אפשר לזוז מפסק הרמ"א, שלא התירו אלא

אי אפשר לזוז מפסק הרמ"א, שלא התירו אלא שבות דשבות משום ישוב א"י, בכה"ג דקונה בית מן הנכרי בא"י, ולא שבות גמור, וק"ו שחלילה לעלות על הדעת שום היתר ח"ו בחילול שבת של תורה. וגם בקונה בית מן הנכרי צמצמו רביתנו הפוסקים, כמש"כ המ"א בשו"ע שם סק"כ בשם א"ז, שאסור ליתן מעות להנכרי, אלא שמראה לו כיסים של דינרים והנכרי חותם, ובאמת כן הוא מבואר להדיא בירושלמי מו"ק פ"ב ה"ד, ואע"ג דמסיים שם בירושלמי בטעם הדבר, שכן מצאנו שלא נכבשה יריחו אלא בשבת, ופי' הק"ע שם, כלומר: שמצינו שבשביל ישוב א"י מותר לחלל שבת, אין הכונה שמותר ח"ו לחלל שבת בענינים אחרים משום ישוב א"י, אלא מפני שמצינו שמלחמת מצוה דוחה את השבת, וילפינן לה מיריחו בירושלמי פ"ק דשבת הלכה ח', ואין למדין ענין של חילול שבת משום קנין בא"י כ"א לגבי שבות, שחכמים בכל מקום העמידו דבריהם במקום מצוה, ויש מקומות שאפי' לכתחילה גזרו לבטל מצוה שלא לעבור על גזירה דרבנן, כמו בתקיעת שופר ובלולב ביו"ט שחל להיות בשבת, משום גזירה שמא

יעבירו ד"א ברה"ר, כדאיתא בפ"ק דמגילה ועוד כמה דוכתי, וכאן גבי ישוב א"י לא גזרו, מתוך שראו שהתורה התירה חילול שבת גבי מלחמת מצוה של כיבוש א"י, והדרן לדינא שחלילה לחשוב שמותר חילול ש"ק בשביל א"י, וכמו שכתבתי.

והנני בזה חותם בברכה מהר הקודש מירושלים כנה"י.